

*Izvešće o evaluaciji programa
„Dalmatinski suvenir“ – 2024./25.*

Split, lipanj 2025.

Sadržaj

1. Uvod	3
1.1. Odabir učeničkih zadruga	4
2. Evaluacija programa Dalmatinski suvenir	6
2.1. Opći podatci	6
3. Evaluacija odgojno-obrazovnih djelatnika	8
3.1. Organizacija provedbe programa	8
3.2. Financiranje	10
3.3. Voditeljice programa	11
3.4. Festival izvrsnosti	14
3.5. Zadovoljstvo i razvoj kompetencija	17
4. Evaluacija učenika	21
4.1. Festival izvrsnosti	29
5. Zaključak	33

1. Uvod

Centar izvrsnosti Splitsko-dalmatinske županije (CI SDŽ) ustanova je koja za cilj ima pružanje potpore identifikaciji, praćenju i cjelovitom razvoju potencijalno darovitih učenika u našoj županiji. Uz izvanškolske programe koje provodi tijekom godine za potencijalno darovite učenike u područjima matematike, prirodoslovlja te novih tehnologija i informatike CI SDŽ provodi i izvannastavne interdisciplinarnе programe koji se provode u matičnim školama. Prvi od takvih programa je „*Dalmatinski suvenir*“, koji provodimo šestu godinu za redom.

Više informacija o aktivnostima i programima CI SDŽ potražite na:

našim službenim stranicama www.ci-sdz.hr

te na Facebooku (<https://www.facebook.com/cisdz.hr>),

Instagramu (https://www.instagram.com/centar_izvrnosti_sdz/)

YouTube-u (<https://www.youtube.com/channel/UCNllcpaomfZlipYgeiaT7Gg>)

ili nas kontaktirajte putem info@ci-sdz.hr.

Opći cilj programa „*Dalmatinski suvenir*“ je poticanje i razvijanje kreativnosti, inicijative i poduzetništva kod potencijalno darovite djece i mladih. Projekt se odvija u matičnim školama kao interdisciplinarna izvannastavna aktivnost u okviru postojećih učeničkih zadruga, a **cilj mu je omogućiti djeci i mladima koji pokazuju interes i darovitost u području poduzetništva razvoj poduzetničkih kompetencija kroz iskustvo izrade cjelovitog proizvoda, od ideje, preko izrade i proizvodnje, do marketinga i prodaje.**

Poziv za sudjelovanje u projektu bio je upućen svim zainteresiranim osnovnim i srednjim školama u našoj županiji. Cilj natječaja je sufinanciranje programa učeničkih zadruga koje djeluju u odgojno-obrazovnim ustanovama na području SDŽ kroz financiranje otkupa proizvoda učeničkih zadruga. Otkupljeni proizvodi učeničkih zadruga koriste se u svrhu promidžbe SDŽ i svih njezinih sastavnica pri službenim susretima, posjetima, Erasmus projektima, konferencijama i slično.

1.1. Odabir učeničkih zadruga

Na natječaj za sudjelovanje u programu „Dalmatinski suvenir“ mogle su se prijaviti sve škole i odgojno-obrazovne ustanove s područja SDŽ koje imaju osnovanu učeničku zadrugu te motivirane i zainteresirane učenike i djelatnike. Selekciju je izvršilo Stručno povjerenstvo programa „Dalmatinski suvenir“, a odabrani sudionici zadovoljili su uvjete za sufinanciranje koji prema javnim pozivom predviđenim kriterijima. Ukupno je odabrano 29 učeničkih zadruga, 24 iz osnovnih i 5 iz srednjih škola.

Tablica 1.: Popis odabranih škola i učeničkih zadruga za osnovne škole

Rb.	Učenička zadruga	Škola
1.	UZ Cvrčak	OŠ Blatine-Škrape
2.	UZ Rašeljka	OŠ Josip Pupačić Omiš
3.	UZ Maslinik	OŠ prof. Filipa Lukasa,
4.	UZ Rokel	OŠ Petra Hektorovića Hvar
5.	UZ Podježice	OŠ Vladimira Nazora Postira
6.	UZ Šegrtići	OŠ Manuš - Split,
7.	UZ Raž	OŠ Josip Jović Aržano
8.	UZ Leut	OŠ Žnjan-Pazdigrad
9.	UZ Kamenčići	OŠ Kamen-Šine
10.	UZ Brnistra	OŠ Mertojak
11.	UZ Lavanda	OŠ Mejaši
12.	UZ Plokite	OŠ Plokite
13.	UZ Brnistra	OŠ Vjekoslava Paraća
14.	UZ Oblica	OŠ Skalice,
15.	UZ "Rogač"	OŠ Stjepana Ivičevića
16.	UZ Mosorsko zvonce	OŠ Žrnovnica
17.	UZ LUDRUM	OŠ Silvija Strahimira Kranjčevića
18.	UZ Dobrići	OŠ Dobri Split
19.	UZ Novae	OŠ Runović
20.	UZ ISSA	OŠ Vis
21.	UZ Olea	OŠ kraljice Jelene
22.	UZ Biljni biseri	OŠ Ivan Duknović
23.	UZ "Ružarij"	OŠ kralja Zvonimira, Seget Donji
24.	UZ "Lavanda i ruzmarin"	OŠ Jesenice

Tablica 2.: Popis odabranih škola i učeničkih zadruga za srednje škole

Rb.	Škola	Učenička zadruga
1.	SŠ "Jure Kaštelan" Omiš	Jablan
2.	Gimnazija dr. Mate Ujevića u Imotskom	Iz škafetina
3.	Tehnička škola u Imotskom	TIM
4.	Zdravstvena škola Split	Sana vita
5.	Prirodoslovna škola Split	Natura

2. Evaluacija programa Dalmatinski suvenir

Po završetku cjelokupne provedbe programa Dalmatinski suvenir, zamolili smo voditelje učeničkih zadruga i odgojno-obrazovne djelatnike koji su sudjelovali u provedbi programa da popune upitnik o evaluaciji, kako bi nam dali povratne informacije o procesu prijave, organizaciji i provedbi te prezentaciji programa. Također, evaluacijski upitnik popunili su i učenici koji su sudjelovali u Dalmatinskom suveniru, kako bismo imali priliku vidjeti i dojmove učenika o programu.

Upitnik za odgojno-obrazovne djelatnike popunilo je 25 sudionika u programu, a upitnik za učenike njih 144. U nastavku slijedi obrada i analiza prikupljenih podataka, a koje ćemo iskoristiti u svrhu unaprjeđenja budućih provedbi ovog i sličnih projekta/programa. Nakon cjelovitog prikaza rezultata slijedi zaključak.

2.1. Opći podatci

U projektima na razini škola sudjelovali su, uz voditelje učeničkih zadruga, ostali odgojno- obrazovni djelatnici te učenici iz različitih razreda. Brojke se dosta razlikuju od škole do škole, pri čemu je najmanji broj uključenih odgojno-obrazovnih djelatnika jedan, a najveći 13, dok je najmanji broj uključenih učenika pet, a najveći 150.

Tablica 3.: Broj uključenih voditelja učeničkih zadruga, odgojno obrazovnih djelatnika i učenika u programu Dalmatinski suvenir 2024./2025.

Kategorija	Broj uključenih
Voditelji učeničkih zadruga	29
Odgojno obrazovni djelatnici	62
Učenici	439

- evaluaciju je popunilo 23 koordinatora, stoga su stvarni podaci veći.

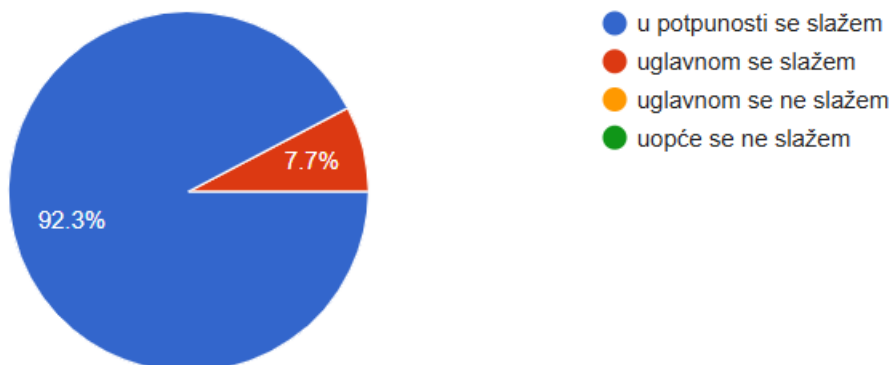
U sklopu programa Dalmatinski suvenir, manji dio učeničkih zadruga ostvario je suradnju s pojedincima i različitim vanjskim institucijama. Pregled vanjskih suradnika po učeničkim zadrugama prikazan je u narednoj tablici.

Tablica 4.: Prikaz vanjskih suradnika po učeničkim zadrugama

r.br.	Naziv škole	Suradnici
1.	OŠ Blatine-Škrape	Institut za oceanografiju i ribarstvo
2.	OŠ Vladimira Nazora	Kameni otok- obrt
3.	Srednja škola "Jure Kaštelan"	Družba "Braća Hrvatskog zmaja", Srednja škola "fra Andrija Kačić Miošić"
4.	OŠ Jesenice	Katja Matijek, Anka Lozić, Mirjana Pivac, Jelica Burić
5.	OŠ Josip Pupačić	Muzej klapa-Omiš

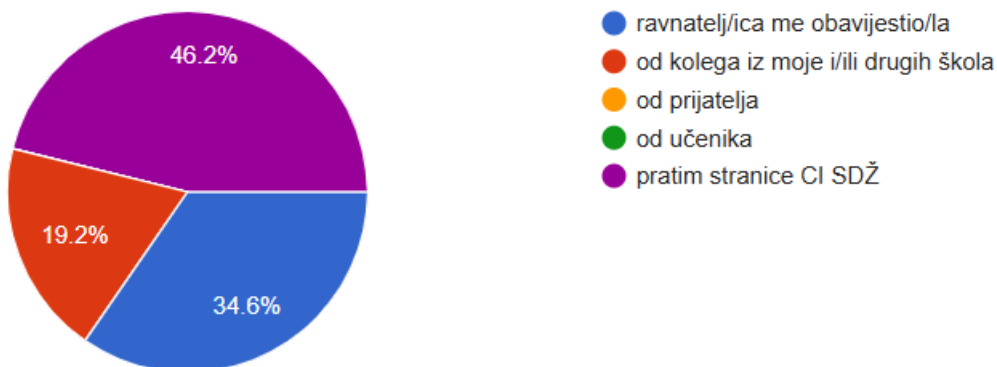
3. Evaluacija odgojno-obrazovnih djelatnika

3.1. Organizacija provedbe programa

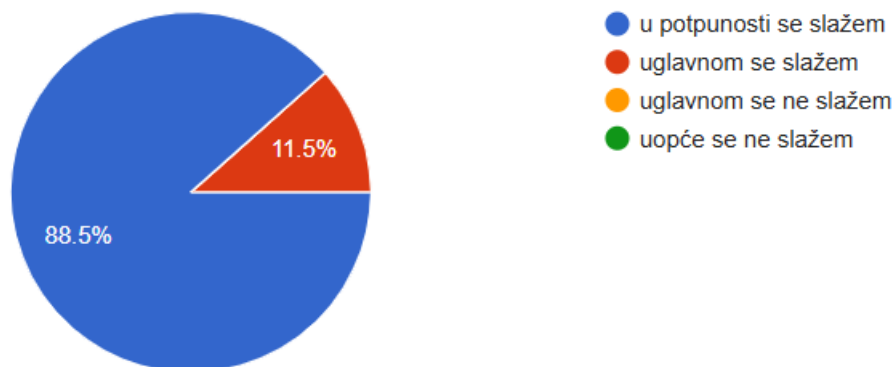
Slika 1.: Prikaz procjene OOD-a za tvrdnju „Natječaj za prijavu u program "Dalmatinski suvenir" bio je jasan i razumljiv.“

Prema odgovorima OOD, javni poziv za prijavu u program Dalmatinski suvenir bio je u potpunosti jasan i razumljiv za njih 92%. S tvrdnjom se uglavnom slaže još 8% OOD-a.

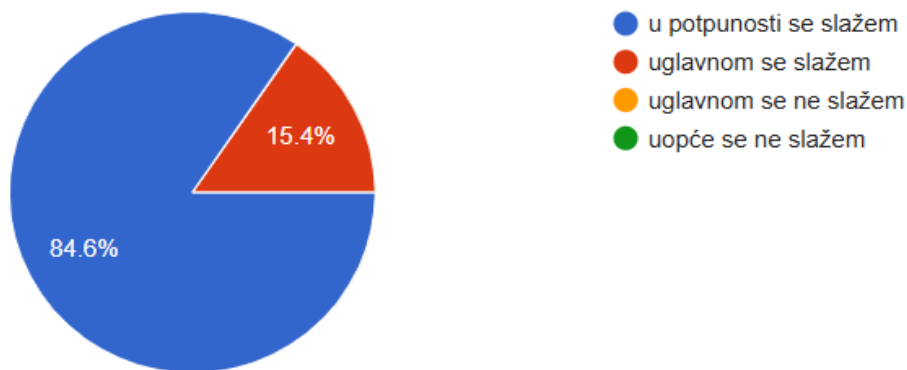
Slika 2.: Prikaz odgovora OOD-a za tvrdnju „Za natječaj saznao/la sam:“

Najveći dio OOD-a, njih 46% za natječaj su saznali prateći stranice CI SDŽ, a 35% ih je dobilo obavijest od strane ravnatelja/ice. Ukupno 19% za natječaj je saznalo od kolega iz škole.

Slika 3.: Prikaz procjene voditelja UZ za tvrdnju „Proces prijave projekta bio je jednostavan, jasan i razumljiv.“

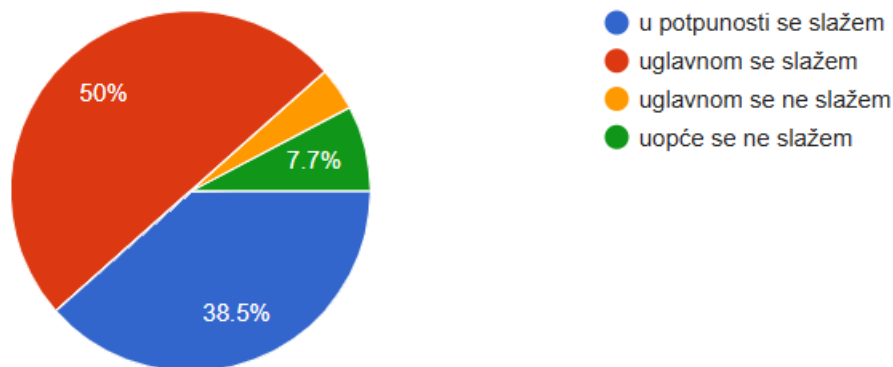
Prema procjeni 89% OOD-a, proces prijave projekta bio je u potpunosti jednostavan, jasan i razumljiv, a 11% voditelja se uglavnom slaže s navedenom tvrdnjom.

Slika 4.: Prikaz procjene voditelja UZ za tvrdnju „Rezultati evauacije prijave projekta bili su jednostavni, jasni i razumljivi.“

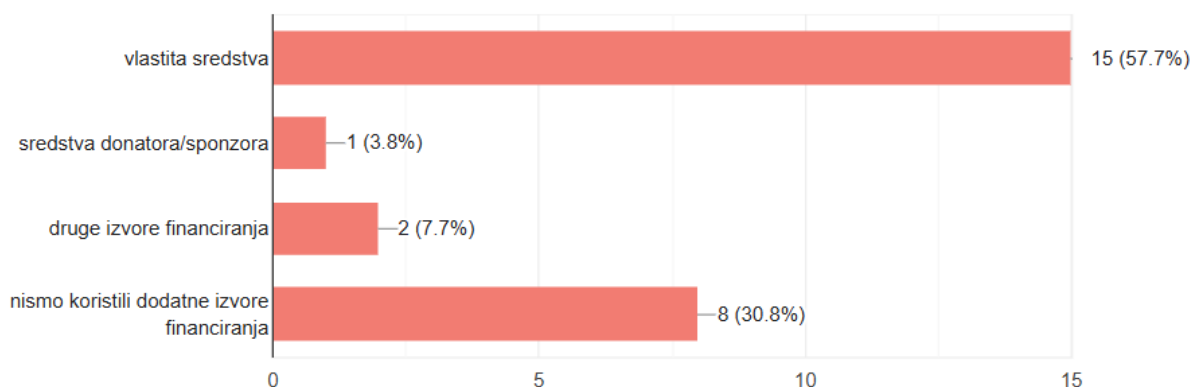
Prema procjeni 85% OOD-a, proces prijave projekta bio je u potpunosti jednostavan, jasan i razumljiv, a 15% voditelja se uglavnom slaže s navedenom tvrdnjom.

3.2. Financiranje

Slika 5.: Prikaz procjene OOD-a za tvrdnju „*Financijska sredstva dodijeljena temeljem natječaja bila su dostatna za realizaciju istog.*“

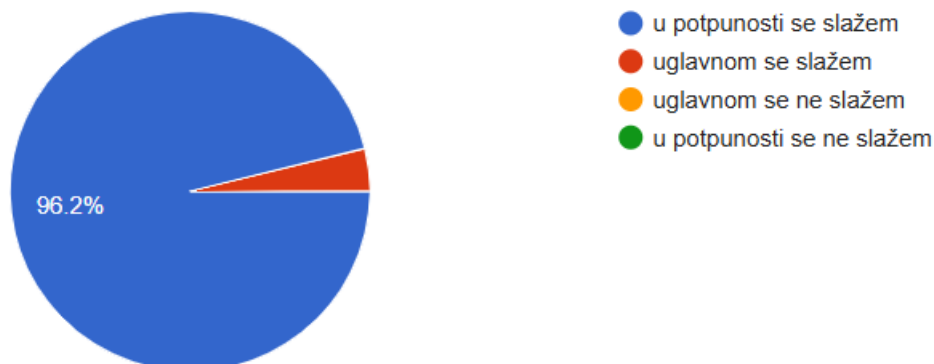
Polovina OOD-a uglavnom se složila s time da su financijska sredstva dodijeljena temeljem natječaja bila dostatna za realizaciju projekta, 38% se potpuno složilo da su financijska sredstva bila dostatna za realizaciju projekta, 4% se uglavnom ne slaže s tom tvrdnjom dok se 8% uopće ne slaže.

Slika 6. Korištenje financijskih sredstava izuzev onih dodijeljenih od strane CI SDŽ.

Ukupno 31% OOD-a navodi da nisu bili potrebni dodatni izvori financiranja. Ukupno 58% OOD-a navodi da su koristili i vlastita sredstva, 4% sredstva donatora/sponzora i 7% druge izvore financiranja. U odnosu na prošle godine, puno više je procjena da dodijeljena sredstva nisu bila dostatna te je značajno više drugih oblika financiranja programa.

3.3. Voditeljice programa

Slika 7.: Prikaz procjene OOD-a za tvrdnju „Komunikacija sa voditeljicama programa bila je ugodna i korisna.“

Većina OOD-a, njih 96% su komunikaciju s voditeljicama programa procijenili u potpunosti ugodnom i korisnom, a jedna osoba se s navedenim uglavnom slaže.

U sklopu odgovora na opisna pitanja, OOD-i su **voditeljice projekta** „Dalmatinski suvenir“ procijenili iznimno pozitivno. Ukupno je 20 OOD-a dalo odgovor na ovo pitanje, a izdvajamo dio:

- Visoka razina profesionalnosti, predanosti i organizacije tijekom svih faza provedbe.
- Profesionalne i pristupačne.
- Sve ok, dostupne i ljubazne za upite.
- Pristupačna, ažurna, strpljiva, susretljiva.
- Uvijek dostupne za savjet.
- Sve pohvale. Uvijek dostupne i na usluzi.
- Sve pohvale za suradnju i pomoć.
- Promptno i jasno odgovaraju na postavljena pitanja, jasne u davanju uputa i informacija.
- Sve pohvale za voditeljice. Divna suradnja i komunikacija.
- Prezadovoljna sam komunikacijom jer dobivala brze i konkretne odgovore na ono što me zanimalo.
- Odlična suradnja i komunikacija.
- Odlične, efikasne i uvijek spremne pomoći.

- Profesionalan pristup voditeljica, uz istovremeno toplo i ljudsko vodstvo, ostavio je snažan dojam na sve sudionike projekta i posjetitelje Festivala izvrsnosti.
- Stvarno su susretljive i ljubazne.

U sklopu odgovora na opisna pitanja, OOD-i su **istaknuli što im se u provedbi cjelokupnog programa posebno svidjelo**. Ukupno je 17 OOD-a dalo odgovor na ovo pitanje, a izdvajamo dio:

- Organizacija i voditelji projekta.
- U provedbi cjelokupnog programa posebno mi se svidio način na koji je Centar izvrsnosti osigurao prostor i priliku za predstavljanje našeg rada, posebno kroz sudjelovanje na Festivala izvrsnosti. Mogućnost da predstavimo zadrugu široj javnosti bila je iznimno vrijedna – ne samo za promociju naših aktivnosti, već i za razvoj poduzetničkog duha među učenicima. Takve inicijative dodatno osnažuju povezanost obrazovanja i stvarnog svijeta, i ostavljaju dugoročan pozitivan utjecaj.
- Poticanje poduzetništva od malih nogu.
- Kreativnost.
- Širina koja omogućuje učenicima da dobro profiliraju što ih zanima i rade u skladu sa svojim zamislima.
- Druženje raznih generacija, izmjena ideja i iskustava. Sviđa mi se da konačno netko ima sluha i za kreativnu i nadarenu djecu jer mi smo prvenstveno odgojna, a zatim obrazovna ustanova. Nastavite cijeniti i podržavati profesore koji rade s učenicima i uče ih znanju i vještinama. Hvala na podršci.
- Promocija naše županije.
- Ideja programa koja potiče kreativnost među učenicima, potiče i pomaže rad učeničkih zadruga te razvija poduzetničke vještine u ranoj životnoj dobi.
- Uključenost djece u projekt.
- Sudjelovanje djece na predstavljanju Dalmatinskog suvenira te mogućnosti da djeca sudjeluju u izradi novih vještina i znanja.
- Pridržavanje navedenih rokova.
- Angažman učenika, upoznavanje učenika s tradicijom i razvijanje svijesti o baštini
- Razmjena iskustva.
- Divna prilika za provedbu edukacije učenika na zanimljiv i neformalan način, uočavamo kreativne sposobnosti kod učenika koje u radu u učionici ne bismo primijetili. Svakako, sve pohvale!
- Ovo je prilika provesti edukaciju učenika na zanimljiv i neformalan način, uočite neke kreativne sposobnosti koje inače u radu u učionici ne bi primijetili, svakako sve pohvale, zato se i prijavljujemo.

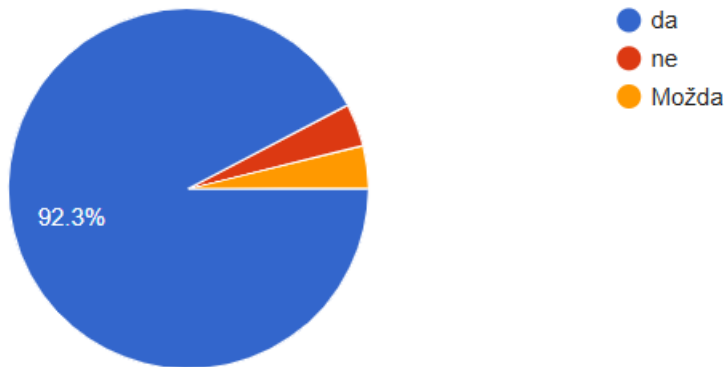
U sklopu odgovora na opisna pitanja, OOD-i su **istaknuli što im se u provedbi cjelokupnog programa nije svidjelo**. Ukupno je 16 OOD-a dalo odgovor na ovo pitanje, a izdvajamo dio:

- Način financiranja ove godine.
- Financiranje bi trebalo drugačije organizirati.
- Mala financijska sredstva za suvenire. Prostor u kojem smo izlagali je pretijesan.
- Mala novčana sredstva za provedbu te bi Festival izvrsnosti trebao biti na otvorenom kako bi i ostalim građanima mogli prezentirati radove vrijednih učenika.
- U potpunosti sam zadovoljna sa svim elementima provedbe projekta.
- Voljela da imamo putne troškove, ali jasno mi je da nas je previše.
- Buka kod predstavljanja projekata Čuvari baštine.
- Prostor je opet skučen, zvukovno zahtijevan
- Najviše teškoće mi predstavlja usklađivanje mog rasporeda s učeničkim, a i dostupan prostor za proizvodnju i skladištenje.

U sklopu odgovora na opisna pitanja, OOD-i su istaknuli **prijedloge za unaprijeđenje programa "Dalmatinski suvenir"**. Ukupno je 15 OOD-a dalo odgovor na ovo pitanje, a izdvajamo dio:

- Uvođenje tematskih sekcija (npr. tradicijski proizvodi, inovativni suveniri, ekorešenja) pomoglo bi boljoj organizaciji izložbenog prostora i olakšalo posjetiteljima da pronađu sadržaj koji ih zanima.
- Odvojiti predstavljanje projekta Čuvari baštine jer je u postojećim uvjetima nemoguće kvalitetno doživjeti trud sudionika koji je ogroman.
- Izrada dalmatinskog suvenira obuhvaća i velike financijske izdatke. Bilo bi dobro kada bi povećali pa možda i fiksirali ta sredstva kao i Čuvarima baštine tako da možemo platiti prijevoz i hranu za učenike s obzirom da nas recimo Škola ne podržava u financiranju.
- Mišljenja sam da bi na samom festivalu trebalo i projektu Dalmatinski suvenir tj, zadrugama ili školama uručiti Priznanje. Ne mora to biti sa mjestima nego samo dodijeliti baš Priznanje.
- Možda otkup većeg broja proizvoda, a time i veća novčana sredstva.
- Voljeli bismo da možemo u prijavnici navesti više proizvoda.
- Poraditi na prostoru. Možda izvan objekta ovogodišnjeg prostora.
- Možda više oglašavanja da i odaziv ljudi bude veći.
- Prostor je nedostupan i idealna je prilika da se omogući transport od škole do CI. Jako sam zadovoljna.

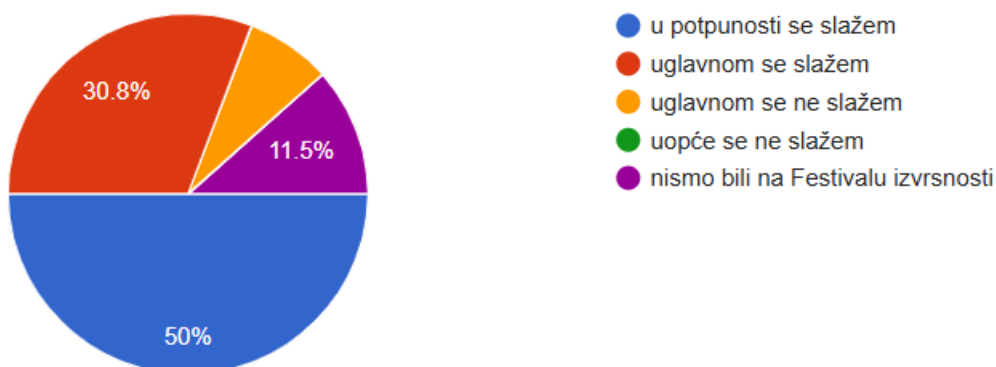
- Zadovoljna sam kako je organizirano sudjelovanje, bilo bi mi drago kad bi preko vas išla otprema proizvoda. Teško je naći parking, i ako su suveniri teški (kao naši) nije lako donijeti ih u vaše prostore.

Slika 8.: Prikaz procjene OOD-a za tvrdnju „Naša škola prijavit će se za sudjelovanje u programu Dalmatinski suvenir i iduće školske godine.“

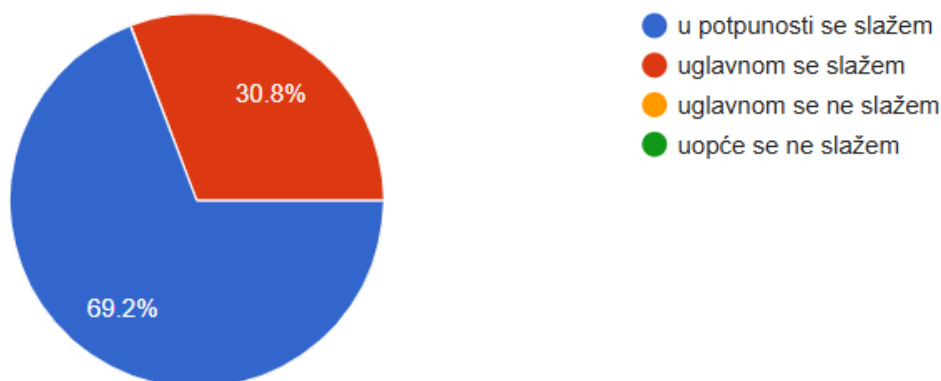
Većina OOD-a, njih 92% tvrde da će se njihova škola i sljedeće godine prijaviti za sudjelovanje u programu, jedan OOD tvrdi da će se njegova škola možda prijaviti dok jedan OOD tvrdi da neće.

3.4. Festival izvrsnosti

Slika 9.: Prikaz odgovora OOD-a na tvrdnju: „Festival izvrsnosti na kojem su predstavljeni projekti bio je kvalitetno i profesionalno organiziran“

S navedenom tvrdnjom u potpunosti se slaže 50% OOD-a, njih 31% se uglavnom slaže, dok se 8% OOD-a uglavnom ne slaže. Ukupno 11% OOD-a koji su popunili upitnik navodi da nisu bili na Festivalu izvrsnosti.

Slika 10: Prikaz odgovora OOD-a na tvrdnju: „Kriteriji za odabir nagrađenih projekata bili su jasni i razumljivi.“

Ukupno 69% OOD-a u potpunosti se slaže s tvrdnjom da su kriteriji za odabir nagrađenih projekata bili jasni i razumljivi, a 31% se s navedenim uglavnom slaže.

OOD-i su za Festival izvrsnosti imali priliku dati svoje komentare i prijedloge kroz odgovore na otvorena pitanja.

Prikaz odgovora na otvoreno pitanje „Na Festivalu izvrsnosti posebno mi se svidjelo“:

- Uključenost mnogih škola i učenika koji su voljni raditi i nakon službene nastave.
- Atmosfera.
- Prostor koji je omogućio jednostavnu komunikaciju među sudionicima.
- Upoznavanje novih sudionika i projekata.
- Predstavljanje učeničkih radova.
- Što su svi sudionici dijelili isti cilj – pokazati koliko učenici mogu biti kreativni, inovativni i ponosni na svoju baštinu.
- Nova poznanstva, nova iskustva, ideje za moguće buduće suradnje.
- Vidjeti što i kako drugi rade.

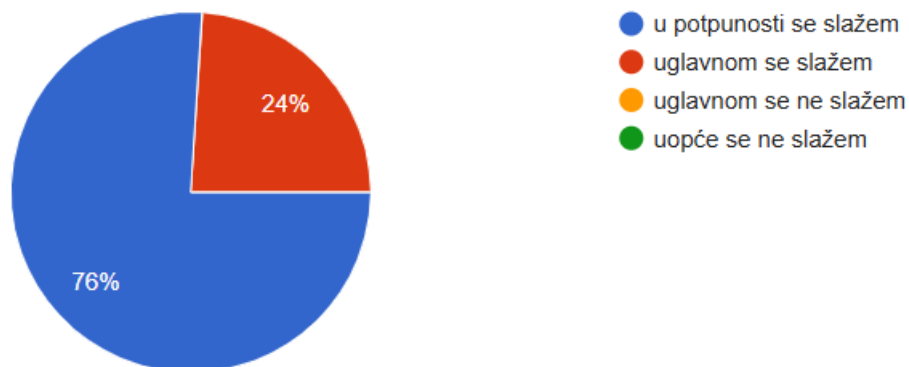
Prikaz odgovora na pitanje: „Na Festivalu izvrsnosti nije mi se svidjelo“:

- Skučen prostor bez mogućnosti za adekvatnu prezentaciju.
- Prostor u kojem smo ove godine bili je pretijesan pa nismo u mogućnosti dobro niti vidjeti radove ostalih škola, svi u prostoriji pričaju pa se ne čuje ni što kolege u sklopu drugih projekata izlažu. Mislim da bi trebalo poraditi malo više na tome, ali i sam festival prebaciti na plato ispred Vaših prostorija. Tako bi i prolaznici mogli svratiti i pogledati, a i sami sudionici bi bili komodniji u šetnji oko štandova.
- Velika gužva, malo prostora.
- Skučenost prostora, zvukovni dojam.
- Premali broj posjetitelja.
- Izlaganje na otvorenom prostoru, jer je unutarnji prostor dosta malen.
- Bilo bi mi draže da je bilo vanka na otvorenom, bili bi smo bolje primijećeni.

Prijedlozi za organizaciju Festivala izvrsnosti iduće godine:

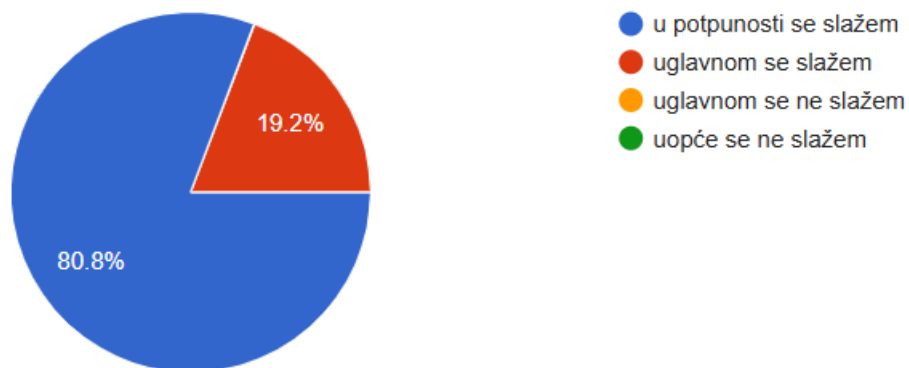
- Pripaziti da ne bude isti tjedan kad i županijska smotra učeničkih zadruga zbog količine posla i stresa.
- Ne miješati projekte. Bilo bi dobro da svaki dan u tjednu imamo prikaz samo jednog projekta. Jedan dan Čuvari baštine za osnovne, a poslijepodne ili sutradan za srednje škole (ovisno o broju). Ako je previše osnovaca onda ih podijeliti na jutro i popodne, a sutradan samo srednje. I tako svaki projekt. Jedan dan samo Dalmatinski suvenir sve prijavljene. Pa možda i na Rivu ili Pjacu ako je lijepo vrijeme da što više ljudi vidi učeničke radove. Mislim da bi na ovaj način i Vi rasteretili sebe jer ovako Vam je opća gužva i buka, a mislim da bi trebalo pogledati i poslušati svaki rad koji se predstavlja.
- Omogućiti predstavljanje Čuvara baštine u mirnijem ambijentu.
- Događanje premjestiti ispred objekta.

3.5. Zadovoljstvo i razvoj kompetencija

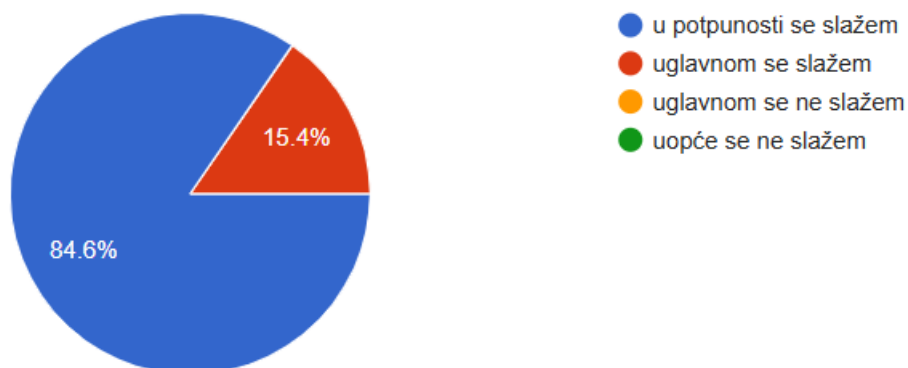
Slika 11.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Zadovoljan/na sam sudjelovanjem u programu Dalmatinski suvenir.“

Ukupno 76% OOD-a u potpunosti su zadovoljni sudjelovanjem u programu a 24% OOD-a se uglavnom slaže s tvrdnjom.

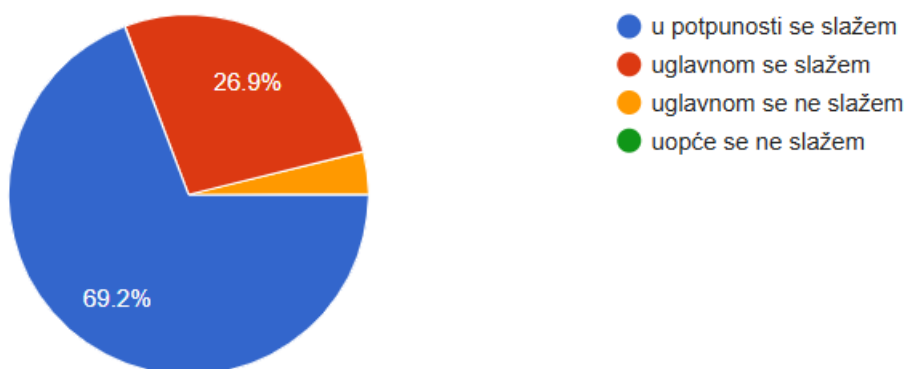
Slika 12.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Rado bih ponovno sudjelovao/la u sličnom programu.“

Ukupno 81% OOD-a u potpunosti se slaže s tvrdnjom, dok se preostalih 19% s navedenim uglavnom slaže.

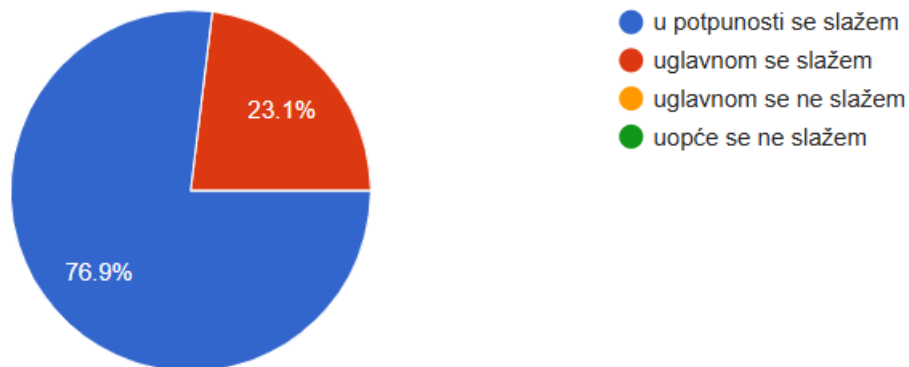
Slika 13.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Preporučio/la bih kolegama sudjelovanje u ovom programu.“

Ukupno se 85% OOD-a u potpunosti slaže s tvrdnjom da bi preporučili kolegama sudjelovanje u ovom programu, dok se 15% OOD-a s navedenim uglavnom slaže.

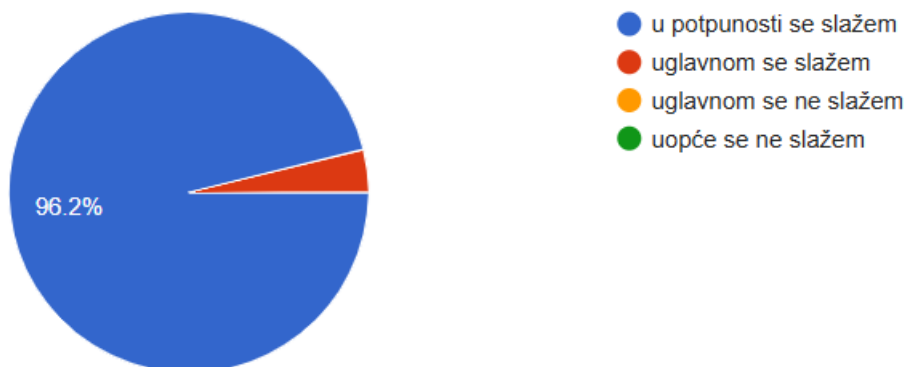
Slika 14.: Prikaz odgovora na tvrdnju “Na osobnom i profesionalnom planu, puno sam dobio/la sudjelovanjem u programu Dalmatinski suvenir.”

Ukupno se 69% OOD-a u potpunosti, a 27% uglavnom slaže s tvrdnjom da su se organizatori projekta trudili izići im u susret kada god je to bilo moguće. Jedan OOD uglavnom se ne slaže s tvrdnjom.

Slika 15.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Kroz sudjelovanje u programu Dalmatinski suvenir stekao/la sam nova znanja i vještine.“

Ukupno se 77% OOD-a u potpunosti slaže s tvrdnjom da su svi planirani rokovi i aktivnosti odrađeni u skladu s dogovorima, a preostalih 23% se s navedenim uglavnom slaže.

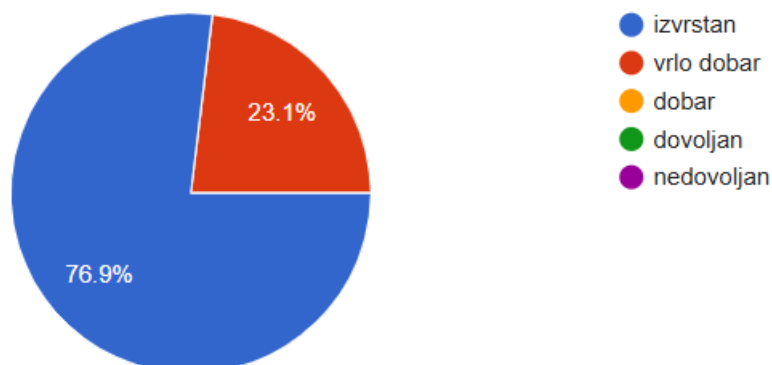

Slika 16.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Moji učenici puno su dobili sudjelovanjem u ovom programu Dalmatinski suvenir.“

S navedenom tvrdnjom u potpunosti se slaže 96% OOD-a, a 4% se uglavnom slaže.

U otvorenom pitanju OOD-i su naveli neke **koristi koje vide o programa Dalmatinski suvenir za sebe, učenike i/ili školu:**

- Jačanje kreativnosti kod zadrugara.
- Sudjelovanjem u programu učenici uče kako razviti proizvod, predstaviti ga i komunicirati s potencijalnim kupcima. Škola ostvaruje nove kontakte, što može rezultirati budućim suradnjama i projektima. Sudjelovanje u ovakvim programima nastavnicima pruža priliku za razmjenu iskustava, usvajanje novih metodologija i dodatnu motivaciju za rad.
- Suradnja s ostalim kolegama i školama.
- Učenje o poduzetništvu, financijama.
- "Od malena se trn oštri".
- Povezivanje praktičnog dijela 3D modeliranja i izrade 3D modela u svakodnevici, u našem slučaju, u izradi šalica.
- Promocija Škole, razvijanje poduzetničkog duha kod učenika, razvoj njihovih vještina, mašte i želje za napredovanjem.
- Učenici - razvoj poduzetničkih vještina, sigurnija i otvorena komunikacija učenika, oslobađanje straha od javnih izlaganja.
- Učitelji/mentori- mogućnost razvoja kreativnih ideja i realizacija istih kroz izvannastavne sadržaje i izvanučioničnu nastavu, razmjena iskustava.
- Škola/Zadruga- financijska potpora za provedbu sadržaja iz izvannastavnih aktivnosti, izrada predmeta koji jačaju vizualni identitet škole, predstavljanje škole/Zadruge.
- Organizacijske vještine te financijsko planiranje- usavršili.
- Dobili smo inspiraciju promatrajući druge zadruge.
- Kod učenika se razvija kreativnost, produbljuje ljubav prema zavičaju i tradiciji. Potiču se vještine koje su potrebne za život.
- Učenici se uče razvoju novih vještina i znanja te imaju mogućnost razvijati poduzetničke vještine.
- Promocija zavičaja, razvoj poduzetništva, druženje izvan škole.
- Učenici razvijaju kreativnost i poduzetnički duh kroz osmišljavanje i izradu suvenira. U školi se promiče školski identitet kao mjesto koje njeguje tradiciju, kreativnost i izvrsnost. Nama učiteljima pruža priliku za kreativni rad i profesionalni razvoj izvan okvira redovne nastave.
- Unaprjeđivanje osobnih kompetencija, razvoj vještina i tolerancije drugih i drugačijih kroz timski rad.
- Kako sam ranije navela, susreću se s izazovima organizacije vremena, izvedbe, istražuju i kreativno se izražavaju. Timski rad je odličan način da se unaprijedi komunikacija i uvažavaju različitosti.

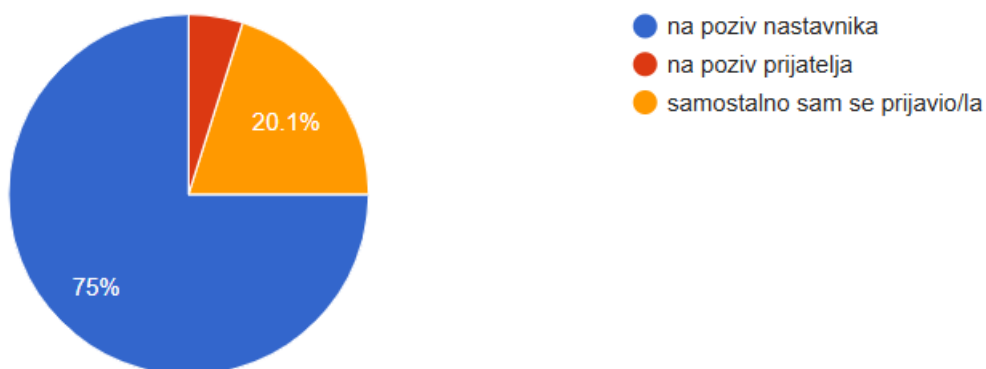

Slika 17.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Opća ocjena programa Dalmatinski suvenir u cjelini.“

Ukupno 77% OOD-a u program u cjelini ocjenjuje ocjenom izvrstan, a preostalih 23% ocjenom vrlodobar.

4. Evaluacija učenika

Evaluaciju programa Dalmatinski suvenir ispunilo je 144 učenika, od prema navodima koordinatora 439, što bi značilo otprilike 33% sudionika ovogodišnjeg programa. Od toga je 76% djevojaka, a 26% mladića. Ukupno je 55% učenika srednjih škola, dok je preostalih 45% učenika osnovne škole.

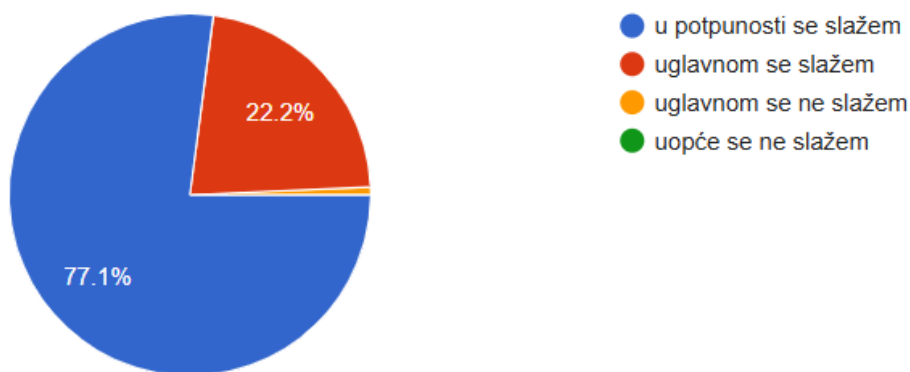
Slika 18.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „U program Dalmatinski suvenir uključio/la sam se..“

Većina učenika u program Dalmatinski suvenir uključila se na poziv nastavnika, njih 75%, a samostalno se prijavilo njih 20%. Na poziv prijatelja uključilo se 5% učenika.

Na pitanje „**U programu Dalmatinski suvenir naučio/la sam**“, odgovor je dalo 128 učenika. Dio vještina koje učenici navode vezan je direktno za temu projekta pa su tako kroz različite projekte učenici naučili:

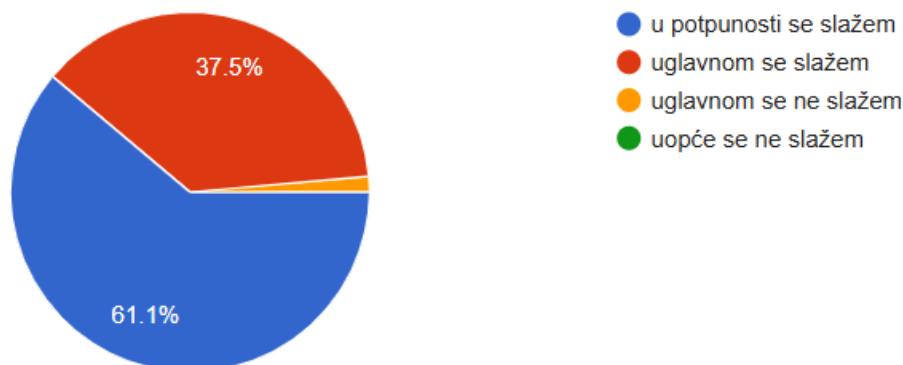
- Povijest Stona.
- Da treba cijeniti ručni rad.
- Saznala sam za Luku Botića i njegove stihove o gradu Splitu.
- Izradu krema te čemu nam koji sastojak pomaže.
- Kako se suvenir pravi i postupak izrade.
- Radove u programu Canva.
- Suradivati s ostalim učenicima i kako biti poduzetan.
- Biti kreativnija i ukrašavati bolje.
- Brusiti, rezati lim, obraditi ga, lemiti.
- Da nam je 90% povijesti ovisilo o Dubrovniku.
- Puno novih informacija o našoj crkvi.
- Upoznala sam tradiciju, povijest, različite nove suvenire i što različite škole prave.
- Suradivati.
- O proizvodima i raditi u timu.
- Povijest i tradiciju grada.
- Upoznali smo tradiciju i povijest te smo vidjeli različite suvenire. Naučili smo se kulturno ponašati.
- Kako su prali naši stari, u doba kada nije bilo deterdženata.
- O kulturi, tradicijama, običajima Dalmacije i najvažnije timskom radu.
- Suradivati u zajedništvu s puno kreativnosti.
- Čuvanje tradicije.
- Kako izrađivati mačeve, štitove i druge suvenire od potrošnog materijala.
- Više o drugim školama.
- Vještine timskog rada.
- Razne nove stvari o dalmatinskoj kulturi i njenoj baštini.
- Naučila sam nešto o Luki Botiću te Bijednoj Mari.
- Naučio sam da Dalmacija ima mnogo znamenitosti.
- Izrađivati suvenir i upoznala sam nove prijatelje.
- Vrijednosti Lijepe Naše za koje rijetko tko zna.
- Kako proizvoditi stvari od kremenita.
- Prezentirati.
- Kako oblikovati predmete pomoću turpije.
- Više poučnih vještina i informacija.
- Kako spremati kolače i mendule u vrećice.

- Da je bitan trud, ne pobjeda.
- Izrađivati lutkice od lavande, ocrtavati borše i pernice, praviti vjenčiće i još mnogo toga...
- Proizvoditi adventske vijence.
- O izvornim dalmatinskim slasticama, biljkama...
- Komunicirati s ljudima.
- Da je bitno očuvati baštinu a ujedno reciklirati.
- Izrađivati razne stvari sama, i snalaziti se.
- Ljepotu naše baštine.
- Nešto o vrijednostima crkvice sv. Petra pod Kamenom.
- O svojoj baštini i kulturi.
- Da zajednički rad dolazi do velikih prijateljstva.
- Bolje komunicirati s ljudima.
- Naučila sam o zavičajnim simbolima.
- Izrađivati mnoge pripravke, njihova djelovanja i upotrebu te različite stvari o proizvodima drugih učeničkih zadruga.
- Da trebam biti kreativna.
- Upoznali smo tradicije, povijest.
- Naučila sam dosta o tradicijama u Dalmaciji.

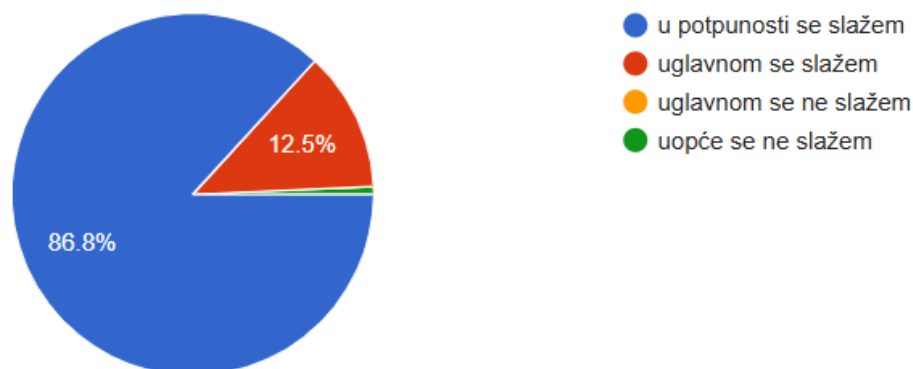
Slika 19.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Kroz sudjelovanje u programu Dalmatinski suvenir stekao/la sam nova znanja i vještine.“

Ukupno se 77% učenika u potpunosti, a 22% uglavnom slaže s tvrdnjom da su kroz sudjelovanje u programu Dalmatinski suvenir stekli nova znanja i vještine. S navedenim se uglavnom ne slaže samo jedan učenik koji je popunio upitnik.

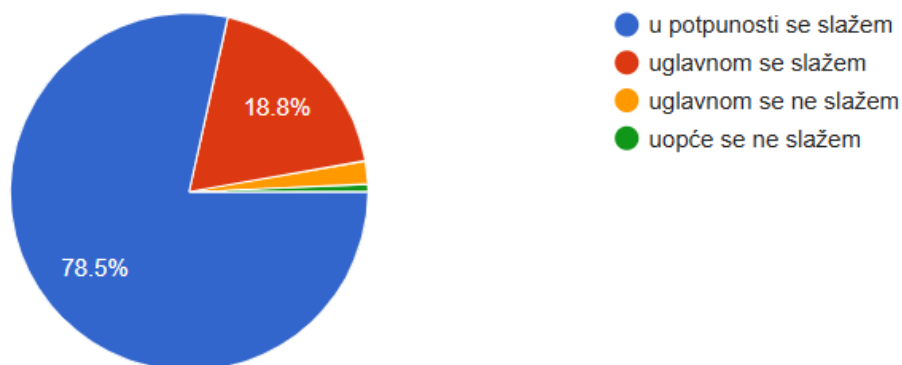
Slika 20.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „*Stečena znanja i vještine bit će mi korisne i primijenjive u svakodnevnom životu i učenju.*“

Više od polovine učenika, njih 61% se u potpunosti, a 38% uglavnom slaže s tvrdnjom da će im stečena znanja i vještine biti korisne i primijenjive u svakodnevnom životu i učenju. S navedenim se uglavnom ne slažu 2 učenika.

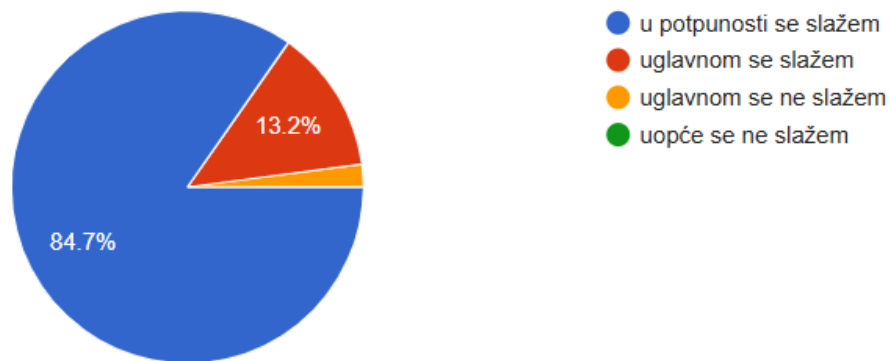
Slika 21.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „*Zadovoljan/na sam što sam sudjelovao/la u programu Dalmatinski suvenir.*“

Ukupno 87% učenika navodi da su u potpunosti zadovoljni što su sudjelovali u programu Dalmatinski suvenir. S navedenim se 13% učenika uglavnom slaže. Jedan učenik s navedenim se uopće ne slaže.

Slika 22.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Volio/la bih sudjelovati u programu Dalmatinski suvenir i iduće godine.“

Zadovoljstvo učenika sudjelovanjem u ovom projektu vidljivo je u 79% odgovora u potpunosti se slažem, dok se 19% učenika uglavnom slaže s navedenim. Tri učenika uglavnom se ne slažu s tvrdnjom da su zadovoljni sudjelovanjem u ovom projektu. Jedan učenik uopće se ne slaže s tvrdnjom.

Slika 23.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Preporučio/la bih drugim učenicima sudjelovanje u ovom projektu.“

Visoki udio učenika preporučio bi drugim učenicima sudjelovanje u ovom projektu, njih 85%, dok se 13% s time uglavnom slaže, a tri učenika uglavnom se ne slažu.

S obzirom na stalno isticanje prednosti projektne nastave, zanimalo nas je i kako učenici vide ovakvu vrstu učenja, pa smo postavili pitanje **U odnosu na redovnu nastavu, program Dalmatinski suvenir drugačiji je po tome što...** Na ovo otvoreno pitanje odgovor je dalo 128 učenika, pri čemu se najčešće pojavljuju odgovori zanimljivije je, zabavnije, kreativnije i opuštenije, a od ostalih odgovora izdvajamo:

- Bolje je zbog praktičnih znanja.
- Možemo iskusiti nova znanja i vještine.
- Mogu izraziti svoju kreativnost i raditi stvari koje volim i koje me opuštaju nakon nastave.
- Lakše učimo kroz zajedničke projekte i potiče razvoj kreativnosti i vještina.
- Učimo kroz praktični rad, izrađujemo proizvode.
- Jer je zabavan.
- Se upoznajemo s drugim školama i ljudima.
- Jer sam iskoristio praktična znanja.
- Timski rad
- U tome što smo upotrijebili praktična znanja u stvaranju nečega korisnog.
- Što mi učenici sami nešto izrađujemo, a i dalje učimo.
- Zanimljivije te imam više stvari za naučiti u praksi što će mi kasnije biti korisno u odnosu na školsku nastavu (ovisno o predmetu).
- Nema ocjena, osjećam se slobodnije te pokazujemo svoju kreativnost.
- Izrađujemo svašta, družimo se, atmosfera je opuštena...
- Više radiš sa drugima.
- Nema ocjena i osjećamo se slobodnije.
- Više je kreativnih aktivnosti, ne trebamo puno učiti i nema domaćih zadaća.
- Se više učenika spoji iz različitih razreda.
- U odnosu na redovnu nastavu, program Dalmatinski suvenir drugačiji je po tome što je bio praktično usmjeren, poticao je kreativnost i timski rad.
- Upoznajemo tradicije drugih krajeva.
- Nije klasična nastava i nije uobičajeni školski sadržaj.
- Svi koji izrađuju, izrađuju bez presinga nastavnika i potpuno mirni i staloženi..
- Lakše se uči i zanimljivije je.
- Potiče kreativnost.
- Zanimljivo i aktivno.
- Kroz šalu, zabavu i druženje učimo i upoznajemo se.
- Opušta me nakon nastave te učimo nešto novo.
- Osjećam se slobodnije i nije dosadno i ljudi mi pletu pletenice.

- Učimo izrađivati vlastitim rukama, družimo se te na kraju i izlažemo o našem suveniru za kojeg smo se trudili.
- Mogu izraziti svoju kreativnost, keramika me opušta nakon nastave.
- Uključuje međusobnu suradnju profesora i učenika.
- Se uči kroz druženje i zabavu te je druga perspektiva na učenje o tradiciji.
- Mogu se družiti s prijateljima, te ne moram pisati zadaću.
- Što se koristimo prirodnim materijalima, često spominjemo naše kulturne spomenike i običaje, lijepo se družimo..
- Ima vise komunikacije
- Kroz druženje, i stvaranje uspomena dosta toga naučimo. I za razliku od škole nije stresno okruženje.
- Edukativno, a opušteno.
- Ne treba učiti već primijeniti stvari koje znamo iz svakodnevnog života.
- Saznaješ nešto novo o vrijednoj, ali zapostavljenoj kulturnoj baštini RH.
- Upoznajem nove stvari putem učenika, a manje preko profesora i time je mnogo zanimljivije.

Na pitanje **U projektu Dalmatinski suvenir posebno mi se sviđjelo...** odgovor je dalo 125 učenika. Njihovi odgovori mogu služiti kao motivacija svima koji se misle upuštati u projektnu nastavu, jer učenici očitno cijene ovakav način rada, pri čemu im se najviše sviđa praktični rad, druženje i neke sasvim jedinstvene stvari:

- Penjanje na zidine
- Nisam bio u školi.
- Raznolikost sadržaja.
- Odnos sa ljudima (kupcima) i predstavljanje naših proizvoda.
- Izrada krema i labela.
- Prodavati proizvode.
- Kolegijalnost.
- Izrada smjese i izlijevanje smjese u kalup.
- Proizvodnja samog proizvoda.
- Mirisne pločice i nakit.
- Druženje i zajedništvo.
- U programu Dalmatinski suvenir posebno mi se sviđjelo to što smo imali priliku izrađivati vlastite proizvode i pritom koristiti vlastite ideje i kreativnost. Bilo mi je zanimljivo raditi u timu, učiti kroz praksu i vidjeti konkretan rezultat našeg rada.
- Društvo i izrada suvenira.
- Sto izrađujemo mačeve i štitove.

- Program moje škole.
- Ručni rad.
- Upoznavanje novih učenika.
- Zajedničko druženje učenika i razmjena informacija.
- Naučio sam neke nove stvari.
- To što su ideje bile vrlo kreativne.
- To što mogu probati kolače.
- Izrada i ocrtavanje lutkica i borši.
- Vidjeti različite ideje drugih i način razmišljanja.
- To što smo imali priliku izrađivati vlastite suvenire koristeći tradicionalne materijale i tehnike, kao i učiti o dalmatinskoj kulturi na kreativan način.

Na pitanje „**U programu Dalmatinski suvenir nije mi se svidjelo**“ najčešći odgovor je sve mi se svidjelo, a od ostalih odgovora ističu se:

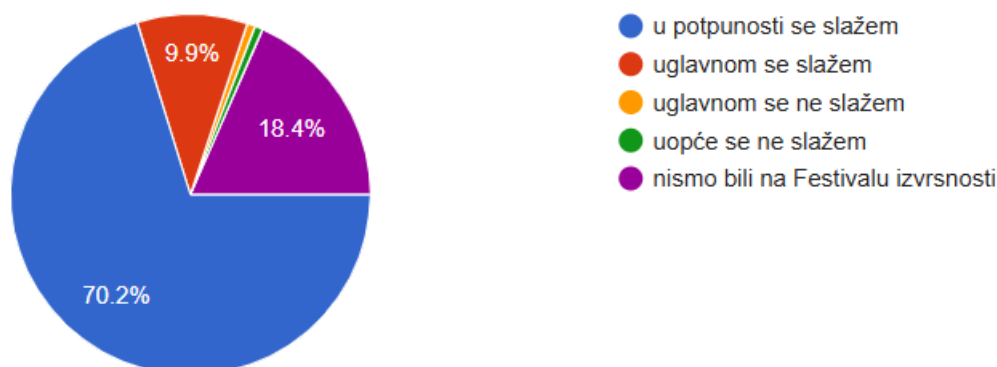
- Čekanje na ocjenjivanje.
- Hrana.
- U programu Dalmatinski suvenir nije mi se svidjelo to što je ponekad bilo teško uskladiti rad u timu zbog različitih ideja i mišljenja. Također, neki zadaci su bili vremenski zahtjevni, pa je bilo naporno uskladiti ih s ostalim školskim obavezama.
- Prostor održavanja natjecanja.
- Prezentacije su bile malo pre dugačke.
- Kratkoća programa.
- To što predugo traje.
- Ove godine je bio malo malen prostor te je sve bilo zbijeno, pa nisam lijepo mogla doći do štandova. I neke profesorice su bile malo nepristojne, iako mislim da za tim nema potrebe jer trebaju se ponašati u skladu sa svojim zanimanjem. Ali svima može biti loš dan :)
- Što svi učenici pri prezentaciji na štandu nisu došli jednako do izražaja.
- Što nas ovaj put nije dočekala voda na ulazu jer smo cijelo vrijeme bili žedni ali smo se snašli.

Na pitanje **Kada bi ti planirao/la ovaj program za iduću godinu, što bi promijenio/la?** najčešći odgovor je *Ništa*, a nekoliko je prijedloga:

- Ručak.
- Promijenila bi to da ocjenjivanje krene ranije.
- Možda veći prostor.
- Način ocjenjivanja i biranja najboljeg suvenira.
- Kada bih ja planirala ovaj program za iduću godinu, pokušala bih bolje rasporediti vrijeme kako bi učenici lakše uskladili projekt s ostalim školskim obavezama. Također bih uključila više radionica ili posjeta lokalnim obrtnicima kako bismo dobili dodatnu inspiraciju i praktična znanja.
- Ranije bih učenicima i učiteljima rekao potrebne informacije.
- Promijenio bih to da su osnovne i srednje škole odvojene.
- Ograničila bih vrijeme prezentacija.
- Promijenila bi termine tj da bude češće.
- Veličinu prostora i više igara za druženje međusobno.
- Ponudio bih više mjesta oko štanda da svi učenici mogu biti tu ili bih smanjio broj učenika koji sudjeluju.
- Lokaciju putovanja, i ova je bila dobra, ali da vidimo nešto drugo.

4.1. Festival izvrsnosti

Učenici su imali priliku podijeliti s nama i svoje dojmove sa Festivala izvrsnosti.

Slika 24.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Festival izvrsnosti na kojem su predstavljeni projekti bio je zanimljiv i drago mi je što smo sudjelovali na njemu.“

Ukupno 70% učenika u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, a 10% uglavnom. Sa tvrdnjom se uglavnom ne slaže jedan učenik dok se jedan učenik uopće ne slaže. Preostalih 18% učenika navodi da nisu bili na Festivalu izvrsnosti.

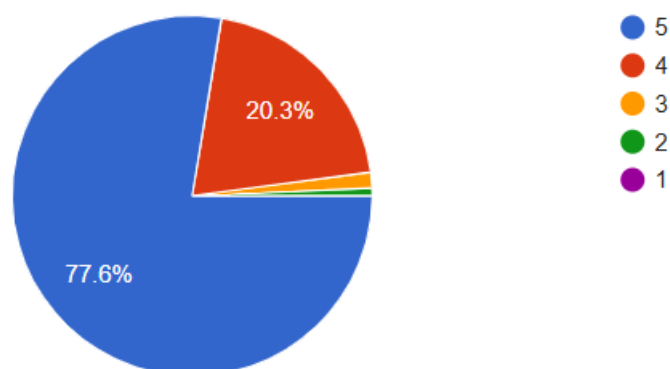
Iz opisnih odgovora na pitanje **što im se posebno sviđjelo** može se zaključiti da se učenicima jako sviđa sudjelovanje na Festivalu izvrsnosti, a najčešći odgovor je *sve*. Od ostalih odgovora ističu se:

- Naši proizvodi.
- Pjesme.
- Predstavljanje suvenira.
- Druženje.
- Zajedništvo.
- Na Festivalu izvrsnosti posebno mi se sviđjelo to što smo imali priliku predstaviti svoj rad pred publikom i vidjeti što su napravili učenici iz drugih škola.
- Vesela atmosfera koja je prevladavala prostorijom.
- Što sam vidio mnogo različitih i kreativnih radova.
- Opet ideje drugih i različiti načini razmišljanja malih, a ipak velikih mozgova.
- Raznolikost projekata.
- Što su se neki učenici stvarno prurušili u povijesne osobe.
- Vidjeti tuđe ideje.
- Što je bilo jako zabavno i zanimljivo

Na pitanje **što im se nije sviđjelo** na Festivalu, najčešći odgovor učenika je *sve* je bilo u redu, a od ostalih odgovora pojavljuju se da je bilo previše učenika, manjak zajedničkih aktivnosti, premalen prostor, buka te da bi program mogao trajati i duže.

Iz opisnih odgovora na pitanje **da daju prijedloge** za organizaciju Festivala izvrsnosti iduće godine odgovora ističu se:

- Veći prostor.
- Pozvati manje učenika, formirati manju grupu.
- Organizirano druženje, možda neki ručak.
- Za organizaciju Festivala izvrsnosti iduće godine predlažem da se pronađe veći prostor ili da se događaj organizira u više smjena kako bi bilo manje gužve i svi sudionici mogli bolje predstaviti svoje radove. Također bi bilo dobro postaviti jasne putokaze i raspored kako bi posjetitelji lakše mogli obići sve izložbene stolove.
- Više škola da se uključi.
- Da traje malo duže.
- Ograničila bih trajanje prezentacija.
- Malo više da je marketinški popraćeno.
- Malo više mjesta oko štanda.

Slika 25.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Ocijeni sveukupnu kvalitetu programa Dalmatinski suvenir.“

Velika većina učenika programu Dalmatinski suvenir daje ocjenu 5, njih 78%, ostalih 20% daju vrlo dobar, dva učenika su dala ocjenu dobar a jedan ocjenu dovoljan.

Iz opisnih odgovora ***gdje su ispitanici imali priliku dati slobodan komentar*** od odgovora ističu se:

- Vidim važnost i vrijednost ovog projekta. Volio bih da se što više i što detaljnije provodi.
- Jako lijep događaj, ovakvih događaja treba biti češće. Razvijati mozgove djece od malena.
- Sve je bilo izvrsno i ne bih ništa mijenjao.

5. Zaključak

Program Dalmatinski suvenir provodi se šestu godinu za redom i od samih početaka pokazao se kao uspješan i dobro osmišljen koncept. Primjer je kako dobra organizacija na razini škole, u ovom slučaju u postojećim učeničkim zadrugama, može predstavljati osnovu za razvoj kreativnih i korisnih programa. Interes za sudjelovanjem i ove godine bio je jako velik, a projekti iznimno kreativni.

Ocjene organizacije, kvalitete i suradnje uključenih odgojno-obrazovnih djelatnika i učenika izrazito su visoke, a ukupno zadovoljstvo jako visoko. Odgovori na otvorena pitanja, posebno učenika, pokazuju da je projektna nastava izvrstan način za usvajanje širokog spektra kompetencija koje prepoznaju i sami učenici. Njihova želja za sudjelovanjem u programu i iduće godine, kao i komentari da im se sve svidjelo i da ništa ne bi mijenjali izvrstan su pokazatelj da je ovaj program izvrsno prilagođen potrebama naših škola, djelatnika i učenika.

Kao i kod drugih programa, najviše primjedbi vezano je za Festival izvrsnosti, ove godine zbog premalog prostora i lošeg ozvučenja, uz prijedlog da iduće godine bude (opet) na otvorenom. Kao sažetak zaključka izdvajamo komentar jedne voditeljice koji sumira ideju ovog programa „*Druženje raznih generacija, izmjena ideja i iskustava. Sviđa mi se da konačno netko ima sluha i za kreativnu i nadarenu djecu jer mi smo prvenstveno odgojna, a zatim obrazovna ustanova. Nastavite cijeniti i podržavati profesore koji rade s učenicima i uče ih znanju i vještinama. Hvala na podršci.*” te jedne učenice „*U programu Dalmatinski suvenir posebno mi se svidjelo to što smo imali priliku izrađivati vlastite proizvode i pritom koristiti vlastite ideje i kreativnost. Bilo mi je zanimljivo raditi u timu, učiti kroz praksu i vidjeti konkretan rezultat našeg rada.*”